

Sarajevo, 02.12.2019. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
25.11.2019.- 29.11.2019.

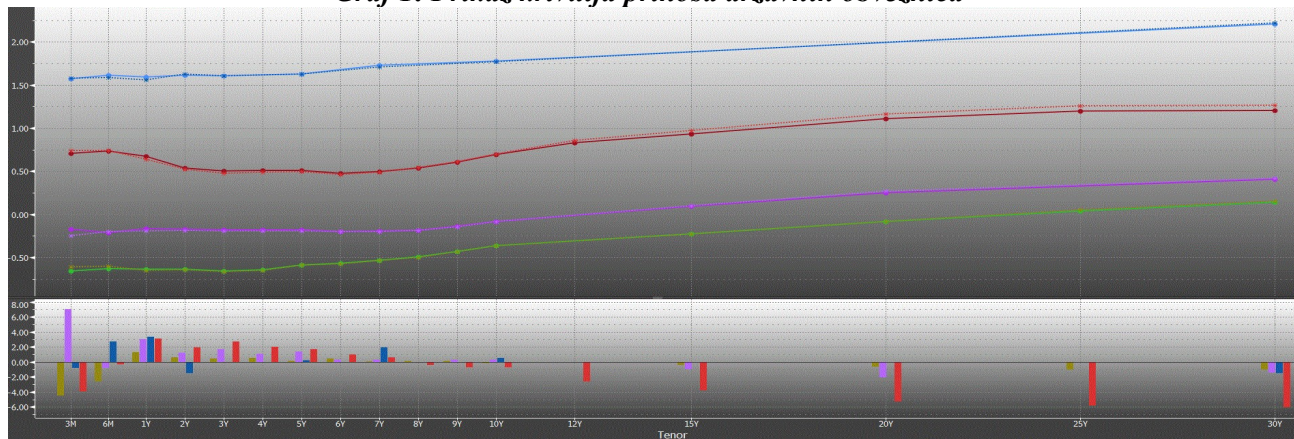
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	22.11.19	-	29.11.19		22.11.19	-	29.11.19		22.11.19	-	29.11.19		22.11.19	-	29.11.19	
2 godine	-0,64	-	-0,63	↗	1,63	-	1,61	↘	0,53	-	0,54	↗	-0,18	-	-0,17	↗
5 godina	-0,59	-	-0,58	↗	1,62	-	1,63	↗	0,50	-	0,51	↗	-0,18	-	-0,17	↗
10 godina	-0,36	-	-0,36	→	1,77	-	1,78	↗	0,71	-	0,70	↘	-0,07	-	-0,07	→

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	22.11.19	-	29.11.19
3 mjeseca	-0,575	-	-0,627
6 mjeseci	-0,602	-	-0,628
1 godina	-0,635	-	-0,619

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 29.11.2019. godine (pune linije) i 25.11.2019. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih obveznica eurozone nisu zabilježili bitnije promjene na sedmičnom nivou. Istovremeno, prinosi italijanskih obveznica su zabilježili rast između 2 i 5 baznih poena.

Protekla sedmica u eurozoni je bila relativno mirna, a fokus investitora je i dalje na dešavanjima koja imaju veze s trgovinskim odnosima između SAD i Kine. Izjave predstavnika ECB u posmatranom periodu su bile usmjerene na mogućnosti aktuelne monetarne politike, odnosno da bi, ukoliko dođe do pogoršanja inflatornih očekivanja, ECB mogla ponovo reagovati kao što je to uradila u septembru. Predsjednik Centralne banke Francuske De Gaulhau je u par navrata pozvao na potrebu da zemlje koje imaju prostor za fiskalnom potrošnjom, poput Njemačke, to treba da učine, odnosno da monetarna politika ne bi trebalo da bude jedini instrument za promociju privrednog rasta u regiji koja je pogođena globalnim trgovinskim ratom. On je izjavio i da ono što je važno nije samo nivo ključnih kamatnih stopa ECB, već vremenski period mjera monetarne politike. Na kraju prošle sedmice došlo je do neizvjesnosti održivosti koalicione Vlade Njemačke, koju čine stranka kancelarke Merkel (CDU) i Socijaldemokrata (SPD), a nakon što je SPD izabrao nove lidere. Oni su najavili da će tražiti političke promjene, te da će

novi uslovi biti predloženi nakon konferencije ove stranke koja počinje ovog petka. Istovremeno, iz CDU su najavili da ne postoji mogućnost pregovora o koaliciji potpisanoj u martu prošle godine.

Na kraju protekle sedmice objavljeni su preliminarni podaci o većem rastu stope inflacije u eurozoni od očekivanja, te je ista u novembru povećana na 1,0%, što je, ipak, i dalje daleko ispod ciljanog nivoa ECB od oko 2%. Bitno je primijetiti i to da je temeljna stopa inflacije, koja isključuje cijene volatilnih komponenti, u istom mjesecu, također povećana više od očekivanja, na nivo od 1,3%. Pozitivan indikator je i postepeni nastavak pada stope nezaposlenosti u eurozoni na 7,5%, što je nivo nezaposlenosti koji je zabilježen u augustu i junu ove godine, a prije toga tek polovinom 2008. godine.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red.br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	NOV	101,0	101,3	100,8
2.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	NOV	-	-7,2	-7,6
3.	Indeks ekonomskog povjerenja – Italija	NOV	-	99,1	98,9
4.	IFO indeks povjerenja investitora – Njemačka	NOV	92,5	92,1	91,6
5.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G)	OKT	5,5%	5,6%	5,6%
6.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	NOV	0,9%	1,0%	0,7%
7.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	NOV	1,2%	1,3%	1,1%
8.	Stopa nezaposlenosti – EZ	OKT	7,5%	7,5%	7,6%
9.	GDP – Francuska (kvartalno) final.	III kvartal	0,3%	0,3%	0,3%
10.	GDP – Austrija (kvartalno) final.	III kvartal	-	0,1%	0,2%
11.	GDP – Belgija (kvartalno) final.	III kvartal	-	0,4%	0,3%
12.	GDP – Italija (kvartalno) final.	III kvartal	0,1%	0,1%	0,1%
13.	Industrijska proizvodnja – Austrija (G/G)	SEP	-	-0,5%	0,5%
14.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	OKT	3,0%	0,8%	3,4%
15.	Maloprodaja – Španija (G/G)	OKT	-	2,6%	3,4%
16.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	OKT	-0,3%	-0,2%	0,5%

SAD

Predsjednik Feda Powell je izjavio da će trenutni stav o pitanju monetarne politike vjerovatno ostati i dalje odgovarajući sve dok podaci o stanju ekonomije budu u značajnoj mjeri u skladu s izgledima, te istakao da će to podržati snažno tržište rada i usmjeriti inflaciju prema ciljanom nivou. Powell je napomenuo da iskustva Japana i Evrope sugerišu da se dinamika niske inflacije vrlo teško može preokrenuti.

Članica FOMC-a Brainard je izjavila da negativne kamatne stope nisu dobra opcija za SAD, a da se finansijski sistem zemlje razlikuje od drugih zemalja koje su već pokušale s primjenom te strategije. Rastući optimizam o pitanju postizanja prve faze trgovinskog sporazuma između dvije najveće svjetske ekonomije se tokom protekle sedmice pozitivno odrazio na finansijsko tržište SAD. Pored toga, objavljivanje boljih od očekivanih i prethodnih podataka o stopi GDP-a na kvartalnom nivou, također, je pozitivno uticalo na tržište. Predsjednik SAD Trump je izjavio da se SAD nalaze u završnoj fazi postizanja Faze 1 trgovinskog sporazuma. Međutim, Trump je nakon toga potpisao Zakon o ljudskim pravima u Hong Kongu, kojim SAD podržavaju demonstrante u toj zemlji, uprkos višestrukim upozorenjima Kine protiv takvog poteza, te je izjavio da je zakon potpisao iz poštovanja prema predsjedniku Kine i narodu Hong Konga. Kako prenose svjetski mediji, ovakvo postupanje je „razljutilo“ Kinu, koja je zaprijetila kontramjerama ukoliko SAD nastave ići „pogrešnim“ putem. Krajem sedmice se pojavila vijest da Kina insistira na tome da obećanje SAD o povlačenju tarifa mora biti sastavni dio bilo koje vrste prve faze trgovinskih pregovora.

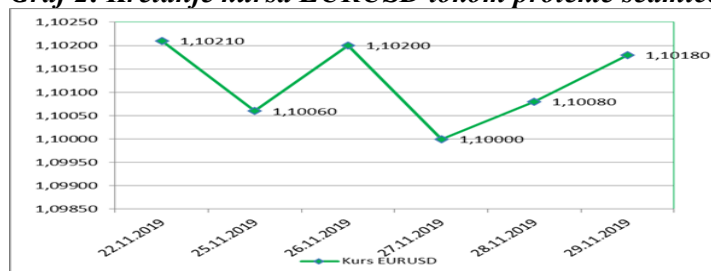
Tokom protekle sedmice Fed je objavio izvještaj o ekonomskim aktivnostima, poznatiji kao Beige Book, u kojem je navedeno da su privredne aktivnosti u regijama od oktobra do sredine novembra bilježile umjereni rast, a većina regija je prijavila rast proizvodnje bržim tempom u odnosu na prethodni period.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

	Ekonomske indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Prerađivački sektor Fed iz Dalasa NOV	-3,8	-1,3	-5,1
2.	Zalihe veleprodaje (M/M) P OKT	0,2%	0,2%	-0,7%
3.	FHFA indeks cijena kuća (M/M) SEP	0,3%	0,6%	0,2%
4.	Prodaja novoizgrađenih kuća (M/M) OKT	0,6%	-0,7%	4,5%
5.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 22. NOV	-	1,5%	-2,2%
6.	GDP (Q/Q) S III kvartal	1,9%	2,1%	1,9%
7.	Lična potrošnja (Q/Q) S III kvartal	2,8%	2,9%	2,9%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 23. NOV	221.000	213.000	228.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 16. NOV	1.691.000	1.640.000	1.697.000
10.	PCE deflator (G/G) OKT	1,7%	1,6%	1,7%

USD je blago aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad s nivoa od 1,1021 na nivo od 1,1018.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Iz Vlade Velike Britanije je saopšteno da će Parlament ponovo biti formiran 17. decembra nakon opštih izbora, a ukoliko Johnson ostane na istoj poziciji, plan je da njegova Vlada usvoji legislativnu agendu 19. decembra. Časopis The Telegraph je objavio vijest da će poslanici glasati o prijedlogu sporazuma o Brexitu prije Božića ukoliko Konzervativna partija osvoji većinu na opštim izborima. Ipak, iz kancelarije premijera Johnsona je saopšteno da će se ovi planovi promijeniti ukoliko dođe do smjene Vlade nakon 12. decembra.

Časopis The Times je objavio rezultate istraživanja koje je provela agencija YouGov, a koji ukazuju na to da bi Konzervativna partija mogla da osvoji 359 mjesta u Parlamentu nakon izbora 12. decembra, čime bi osvojila većinu sa 68 mjesta. Laburisti bi mogli da osvoje 211 mjesta, Liberalni demokrati 13 mjesta, a SNP 43 mjesta, dok se očekuje da Partija za Brexit neće osvojiti nijedno mjesto. Johnson je ranije izjavio da ukoliko Konzervativna partija pobijedi na izborima, to će značiti izlazak iz EU, što će ostaviti svega 11 mjeseci za pregovore o slobodnoj trgovini s EU ili će se Velika Britanija suočiti da carinama prema pravilima WTO. Glavni pregovarač za Brexit iz EU Barnier je ranije izjavio da ukoliko Konzervativna partija odnese pobjedu na opštim izborima, biće teško trgovinske pregovore okončati prema planiranom roku. Prema njegovom mišljenju 11 mjeseci je kratak vremenski period.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomske indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Kredit za kupovinu kuća OKT	42.200	41.219	42.216
2.	Nationwide cijene kuća (G/G) NOV	0,2%	0,5%	0,2%
3.	GfK povjerenje potrošača NOV	-14	-14	-14
4.	Lloyds poslovno povjerenje NOV	-	9	6
5.	Monetarni agregat M4 (G/G) OKT	-	3,6%	4,0%
6.	Odobreni hipotekarni krediti OKT	65.400	64.600	65.800

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad s nivoa od 0,85894 na nivo od 0,85193, dok je kurs GBPUSD povećan s nivoa od 1,2834 na nivo od 1,2925.

JAPAN

Iz MMF-a je saopšteno da fiskalna politika Japana može nadomjestiti napore BoJ da zaštiti ekonomiju od inostranih rizika, te je sugerisano da Tokio ne bi trebalo da se suzdržava od povećanja fiskalne potrošnje u kratkom roku. Takođe, istaknuto je da jačanje efikasnosti koordinacije monetarne i fiskalne politike i dalje ostaje prioritet. Naglašeno je i da, iako bi BoJ trebalo da održi trenutni program kvantitativnih olakšica, takođe bi trebalo da pronađe načine kako ublažiti rastuće troškove dugotrajnog ublažavanja monetarne politike, te da učini svoju politiku održivom s obzirom na udaljenost inflacije od ciljanog nivoa. U saopštenju se navodi i da bi BoJ mogla ciljani nivo inflacije od 2% učiniti fleksibilnijim usvajanjem ciljanog raspona, jer strukturni faktori, poput tehnoloških inovacija, mogu dugoročno održavati inflaciju na niskom nivou. Objavljena je vijest da bi BoJ mogla smanjiti iznos za kupovinu obveznica s dospeljećem od 5 do 10 godina ukoliko Ministarstvo finansija odluči reducirati emisiju desetogodišnjih obveznica.

Član MPC BoJ Sakurai je izjavio da BoJ treba da uzme u obzir činjenicu da je ekspanzivna monetarna politika koju primjenjuje dovela do ravnjanja krive prinosa. Komentari Sakurajia su uslijedili nakon sugestije MMF-a da BoJ u narednom periodu treba razmotriti svoj dugoročni ciljani nivo prinosa. Prema njegovom mišljenju BoJ trenutno može odustati od uvođenja dodatnih stimulansa s obzirom na to da domaća potražnja nadoknađuje slabosti izvoza, koji je u znatnoj mjeri pogođen usporavanjem globalne potražnje i trgovinskim ratom.

Povećanje stope PDV-a u oktobru tekuće godine uticalo je snažnu kontrakciju maloprodaje koja je u oktobru smanjena za 14,4% u odnosu na mjesec ranije. Vlada je povećala stopu PDV-a od oktobra tekuće godine sa 8% na 10% sa ciljem da se umanjí teret javnog duga.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Maloprodaja (G/G)	OKT	-3,8%	-7,1%	9,2%
2.	Stopa nezaposlenosti	OKT	2,4%	2,4%	2,4%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	OKT	-5,2%	-7,4%	1,3%
4.	Proizvodnja vozila (G/G)	SEP	-	2,3%	-2,2%
5.	Indeks započelih kuća (G/G)	OKT	-7,0%	-7,4%	-4,9%
6.	Povjerenje potrošača	NOV	36,8	38,7	36,2

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast s nivoa od 119,84 na nivo od 120,61. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast s nivoa od 108,66 na nivo od 109,49.

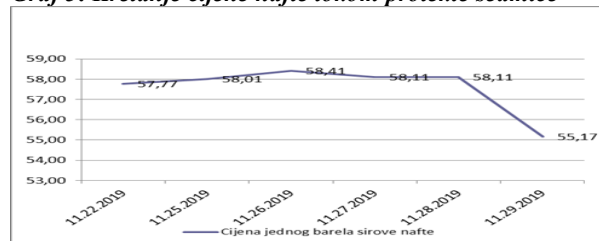
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 57,77 USD (52,42 EUR). Cijena nafte je početkom sedmice bilježila blagi rast usljed očekivanja mogućeg postizanja trgovinskog sporazuma između SAD i Kine. U telefonskom razgovoru predsjednika ove dvije države je dogovoreno da nastave djelovati na rješavanju neriješenih pitanja.

Sastanak OPEC-a i saradnika je planiran za 5. decembar, što će značiti i dalje razgovore o obimu proizvodnje nafte. Zvaničnik IEA je za Reuters izjavio je da bi OPEC trebalo da donese ispravnu odluku za „veoma krhku“ globalnu ekonomiju. Očekuje se snažna proizvodnja nafte u zemljama koje nisu članice OPEC-a, posebno u SAD, Brazilu, Norveškoj i Gvajani, čime bi značajne količine nafte mogle biti ponuđene na tržištu, te OPEC treba da donese dobru odluku kako za sebe tako i za globalnu ekonomiju. Cijena ovog energenta je na kraju protekle sedmice zabilježila prilično smanjenje nakon izjave ministra za energiju Rusije Novaka da ima smisla da se o nastavku dogovora o smanjenju proizvodnje nafte OPEC+ odluči krajem marta, odnosno uoči samog isteka aktuelnog dogovora u aprilu sljedeće godine. Članice OPEC-a i drugi saradnici su do sada o potencijalnim produženjima navedenog dogovora raspravljali mjesec prije isteka važećeg. EIA je objavila vijest da je dnevni obim proizvodnje nafte povećan na rekordnih 12,9 miliona barela u sedmici zaključno sa 22. novembrom uprkos nedavnim pozivima na smanjenje obima proizvodnje. Zalihe nafte u SAD, prema istom izvoru, su povećane za 1,57 miliona barela u prošloj sedmici.

Na zatvaranju tržišta, u petak cijena nafte je iznosila USD 55,17 (EUR 50,07).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:

Služba Front Office

Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.461,93 USD (1.326,49 EUR). Početkom sedmice cijena zlata je smanjena nakon pozitivnih vijesti o mogućem sporazumu između Kine i SAD. Kineski časopis Global Times je objavio vijest da su Peking i Vašington „veoma blizu“ postizanja inicijalnog trgovinskog sporazuma. Pojačanom optimizmu na finansijskom tržištu doprinijela je i objava da će Kina nastojati da unaprijedi zaštitu prava intelektualne svojine, što je prekretnica u pregovorima. Ovakve vijesti uticale su na to da investitori usmjere svoja ulaganja ka akcijama. Takođe, pojačane investicije u akcije rezultat su i snažnih ekonomskih podataka u SAD, koji su uvjerali investitore u snagu ekonomije SAD. Predsjednik SAD Trump je izjavio da se SAD nalaze u završnoj fazi postizanja Faze 1 trgovinskog sporazuma, što je dalo dalji podsticaj padu cijene zlata. Uprkos prvobitnom optimizmu, na kraju sedmice su se pojavile vijesti da Kina insistira na tome da obećanje SAD o povlačenju tarifa mora biti sastavni dio bilo koje vrste Faze 1 trgovinskih pregovora, što je dovelo do rasta cijene ovog plemenitog metala na nivo iznad 1.460 USD. Ipak, ukoliko se posmatra nivo iz septembra, kada je cijena zlata bilježila najveći nivo u posljednjih šest godina, ista je smanjena za oko 6%.

Na zatvaranju tržišta, u petak, cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.463,97 USD (1.328,71 EUR).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

